

1

Forskningsmeldingen - innspill fra universitetene

Torbjørn Digernes
Leder UHRs forskningsutvalg
Rektor NTNU

KDs innspillkonferanse
8. desember 2008

Sats på forskning som en investering i framtidig verdiskaping

- og ikke se det som en utgiftspost i statens budsjett!
- Det dreier seg om forskning for kunnskapsbasert utvikling i privat og offentlig sektor, ikke om forskningens egen tarv
- Danmark og Finland har gjort offensive satsinger på forskning for verdiskaping
- Lær av dem!

Da trengs det styrkede samhandlingsmekanismer

- Samhandling mellom universitetene og nærings- og samfunnsliv (eks. SFI, FME) – bygg ut disse
- Samhandling mellom universitetene og instituttene
  - Det avtegner seg i for stor grad konkurranse, mer enn samarbeid
  - I stor grad legges det opp til at samme adferd belønnes
- Samhandling mellom universitet og høgskoler/regioner

4

Den langsiktige forskningen er bærebjelken – den må styrkes

- Grunnforskningen er mer nysgjerrighetsdrevet enn nyttedrevet
- Den er bærebjelken i en nasjons dannelse og er grunnlaget for dens kunnskapsberedskap
- Universitetene må få mulighet til å ivareta dette ansvaret bedre enn i dag – flere fagevalueringer er kritiske til langsiktigheten i universitetsforskningen
- Universitetene må ha mulighet til å drive en del av sin forskning langt foran identifiserte behov – balansen mellom det lange og de kortere perspektivene er ikke tilfredsstillende
- Sterkere grunnfinansiering og fullfinansiering av stipendiater er nøkkelen til denne handlefriheten

Rekruttering

- Det er nær sammenheng mellom forskerutdanning og forskningsintensitet i næringsliv og offentlig sektor

Derfor:

- Oppretthold ambisjonene om å løfte doktorgradsproduksjonen med fullfinansierte rekrutteringsstillinger
- Stimuler til at en forskerkarriere fortoner seg attraktiv for våre dyktigste unge mennesker

Dernest:

- Universitetene trenger å være mer konkurransedyktige om de beste talentene
- Det må etableres en tydeligere karrierevei fram til toppstilling ved universitetene
- "Tenure track"-stilling kan være ett virkemiddel

Utvikle forskningsinfrastrukturen

- **Topp infrastruktur og midler til drift av den er en helt nødvendig forutsetning for å tiltrekke seg internasjonale toppforskere**
- **Uten dette kan man ikke gjøre internasjonal kvalitetsforskning**

Derfor:

- **Bygg ut ordningen med fondsfinansiering av forskningsinfrastruktur raskt til et nivå der avkastningen er minst 800 MNOK pr år**

Ressursbruken og balansen mellom spiss og bredde

- Det er viktig å ikke spre ressursene så tynt utover at man skaper underkritiske fagmiljøer

Skill tydelig mellom to typer finansieringsarenaer:

- Konkurransarenaer der faglig kvalitet alene eller i kombinasjon med resultatmessig relevans er tildelingskriteriet – **gi vekstimpulser til de miljøer som lykkes med kvalitetsforskning**
- Breddemekanismer der oppbygging og oppretthold av kompetanse er målet

Vær eksplisitt på ressurstildelingen til disse to typene arenaer, slik at man har kontroll på balansen – det er nøkkelen til å opprettholde kvalitet

Internasjonalisering

- Kunnskapssamfunnet er internasjonalt
- Norge må bli bedre integrert i dette samfunnet

Stimuler til

- **Tettere gradssamarbeid i kombinasjon med forskningssamarbeid med utenlandske institusjoner**
- **Større forskermobilitet – ut og inn**
- **Større engasjement i EUs forskningsprogrammer**
- **Systemer som gjør at utenlandske forskere føler seg velkommen i Norge**

Bedre rammevilkår for å kommersialisere forskningsresultater

- Det er viktig å sørge for sømløse mekanismer fra forskning til kommersialisering
- Søkornfondene har vært en bedring i så måte
- Et fortsatt svakt område er ressurser til teknologiverifisering før søkorninvestorer er villig til å gå inn
- Påstand: Institusjonenes muligheter til å bidra til verdiskaping i samfunnet er underutnyttet blant annet på grunn av dette
- Her må man styrke systemet

Samfunnsutviklingen kulturelle forutsetninger

- som nytt tematisk satsingsområde
- Kan være et godt grep for bedre å integrere samfunnsvitenskap og humaniora i tverrfaglige forskningssatsinger

Finansieringsmål

- Ikke gi slipp på 3 %-målet som den langsiktige visjon – det er et stykke igjen, men visjonen er viktig, og våre naboer har vist at det er mulig
- Norge må utvikle et næringsliv med en kunnskapsintensitet som er slik at vi når dette målet for virkelig å være en betydelig aktør i framtidens kunnskapssamfunn
- Finn noen ”vadesteiner” som trinn på veien over den brede elven dette målet representerer
- 1% offentlig finansiert forskning kan være én slik vadestein